

CD HEDENDAAGS

Passieteksten
Nono & Rihm

Luigi Nono (1924-1990) en Wolfgang Rihm (geboren in 1954) legden een eigenzinnig, maar intelligent parcours af. Beiden componeren spaarzame, visionaire muziek die naar de kern gaat en dus uit stilte wordt geboren. Ze hebben dan ook geen behoefte aan grote gebaren en doen al evenmin toegevingen wegens drang naar populariteit.

Ook James Weeks is een muzikale duizendpoot. Deze componist, muziekwetenschapper en koordirigent lanceerde in 2002, samen met sopraan Janet Fraser, het koor *Exaudi*, dat op deze Aeon-cd een knappe uitvoering brengt van twee vroege werken van Luigi Nono, *Sarà dolce tacere* (Zwijgen zal zoet zijn) op tekst van Cesare Pavese, en *Donde estas, hermano?* (Waar ben je, broer?).

Beide werken worden door *Exaudi* ingepast tussen drie composities van Rihm. *Die Sieben Passions-Texte* (in het Latijn) zijn de jongste op de hele cd. Ze stammen uit de periode 2001-2006. Zo geeft de opname een mooi overzicht over een hele evolutie van

de voorbije vijftig jaar, want Nono's 'zoete zwijgen' is al van de vroege jaren 1960.

Hoewel deze muziek bij velen als veeleer abstract zal overkomen, klopt dat eigenlijk niet helemaal. In het geval van Luigi Nono was die drang naar betekenis zelfs een familiale trek, want ook zijn schoonvader, Arnold Schönberg, wilde met zijn muziek de wereld verbeteren. Dat de linkse Nono met composities van extreem seriële muziek, samen met Claudio Abbado, naar de arbeiders in de fabriekshallen van Fiat trok, komt vandaag enigszins onwezenlijk over, maar in de wiebelende jaren 1960 heette zo iets een voorbeeld van maatschappelijk betrokken kunstenaarschap. Of de betrokken arbeiders daar wijzer van werden, is een andere zaak.

Velen zien Wolfgang Rihm als de grootmeester van de hedendaagse muziek. In de twee kleinere composities kan men vaststellen hoezeer Rihm gedragen wordt door de invloed van Nono's muziek. Makkelijke muziek is het niet, maar dat kun je van Bachs *Passionen* ook niet zeggen. De fijne prestatie van de zangers en zangeressen van *Exaudi* draagt daaraan flink bij. Subtiële kwaliteit, een prachtige klank, perfect opgenomen. Wat wil een mens nog meer? (JC)

Wolfgang Rihm & Luigi Nono, *Passion Texts*, door Exaudi onder leiding van James Weeks, Aeon, AECD 1441, 23 euro.

positie geschreven in E mineur, een toonaard die wordt geassocieerd met een somber karakter. Het klinkt hoe dan ook 'on-Mozartiaans'. Het eerste deel komt streng en ingetogen over. Het werd geschreven in 1778 door de toen 22-jarige en toont diens absolute meesterschap inzake harmonie en beheersing van instrumenten.

De sonate wordt in verband gebracht met het overlijden op 3 juli 1778 van moeder Anna Maria Mozart. Moeder en zoon waren op een lange tournee vertrokken, op zoek naar goed emplot. Ook het tweede deel van de sonate is indrukwekkend, een menuet *in sotto voce* (met zachte, doffe stem). Mozart gebruikte die techniek ook later in zijn befaamde requiem. (EDS)

Wolfgang Amadeus Mozart, *Violin Sonatas K301, 304, 379 & 481*, door Alina Ibragimova (viool) & Cédric Tiberghien (piano), 2 cd's, Hyperion, CDA68091, 23 euro.

CD KLASSIEK

Sombere sonate
Wolfgang A. Mozart

De Brits-Russische violiste Alina Ibragimova en pianist Cédric Tiberghien bundelen in een album van twee cd's enkele schitterende stukken van Wolfgang Amadeus Mozart, namelijk zijn vioolsonates. Die omvatten een groot deel van zijn carrière. De eersten ontstonden toen de jonge Mozart aan het hof in Mannheim verbleef en hij er het genre leerde kennen.

Absolute toppunt van deze cd, maar ook in het oeuvre van de onsterfelijke componist, is de sonate KV 304. Het is zijn enige com-

BOEK RELIGIE

Hart van de abdi
Wim Vandewiele

Wim Vandewiele is godsdienstsocioloog en sociaal-cultureel antropoloog en hij doctorde in 2014 met een thesis over het hedendaagse monastieke leven. In dit boek, een herwerking van zijn doctoraalscriptie, aangevuld met nieuwe observaties en interviews, zoekt Vandewiele een eigen manier

om te kunnen binnenkijken in de beroemde Sint-Sixtusabdij in Westvleteren.

De spreekwoordelijke sleutel tot de abdijpoort is een verkenning van de architectuur van het complex. Krachtige foto's van Rudi Van Beek illustreren het boek. De diverse plaatsen in het klooster (gastenhuis, kerk, refter, maar ook de kamers en zelfs de afwasruimte) worden een na een bezocht, met een onbevengend kijk op de 'eigenwijze' manier van leven hun bewoners. Monniken willen immers boven alles achter de muren van het slot God zoeken in een leven van gebed en gemeenschap. Als onbevengend buitenstaander probeert Vandewiele de dynamiek van het kloosterleven te begrijpen.

Een dubbelgesprek met twee abten vult zijn observaties aan. Intrigerend is dat de auteur een 'interne stroefheid' in het abdielven detecteert. Er zijn nog weinig duurzame intrudes. Volgens hem is de oorzaak daarvan te vin-

den in de bredere maatschappelijke context.

Jongere generaties vinden geen aansluiting met dit soort leven, omdat hun cultuur getekend is door persoonlijke ontplooiing. Het zijn vooral rijpere personen – van de babyboomgeneratie overigens – die het voorbije decennium toetraden. De druk op hen wordt almaar groter. Vandewiele stelt zich dan ook de vraag of de kans niet bestaat dat kloostergemeenschappen zachtjes zullen uitdoven. (EDS)

Wim Vandewiele, *Langs het pad van de postulant. Binnenkijken in de trappistenabdij van Westvleteren*, Halewijn, Antwerpen, 166 blz., 2016, 19,95 euro, ISBN 978 90 8528 382 9.

BOEK PRENTEN

Drie keer Vaderdag
Van Hest & anderen

ke prentenboeken uit waarin papa op de voorgrond staat.

In *Papa, waar ben je?* zoekt de vierjarige Dolores op een zaterdagochtend naar haar papa. Ze vindt hem snurkend onder haar bed, waar hij de hele nacht sliep omdat hij beloofde bij haar te blijven tot haar enge droom voorbij was.

De *papawinkel* is dan weer een stoer prentenboek waarin zoonlief tevergeefs op zoek gaat naar de ideale vader. Hij heeft geluk want dankzij Vaderdag staan heel wat papa's in de aanbieding. Welke papa hij uit de papawinkel ook meeneemt, geen enkele lijkt echter te kunnen wedijveren met zijn eigen vader, waardoor hij alle geleende papa's met plezier inruilt voor het origineel.

Het boek *Een chocolaatje op zak* tot slot is geschreven vanuit het

oogpunt van een vader die tijdens een drukke werkdag mijmert over de toewijding van zijn oogappel. De tekst van dit zoete prentenboek is geschreven in versvorm. (MC)

Pimm Van Hest & Mylo Freeman, *Papa, waar ben je?*, Clavis, Hasselt, 2015, 14,95 euro, ISBN 978 90 4482 572 5 • Sanne Miltenburg, *De papawinkel*, Clavis, Hasselt, 2015, 14,95 euro, ISBN 978 90 4482 565 7 • Erik La Branche & Margaret Anne Suggs, *Een chocolaatje op zak*, Clavis, Hasselt, 2016, 14,95 euro, ISBN 978 90 4482 389 9.

Dat voorlezen de taal- en leesvaardigheid van kleuters bevordert, staat buiten kijf. Clavis geeft ter gelegenheid van Vaderdag, straks op 12 juni, drie vrolijk-

BOEK POLITIEK

Vlaamse droom
Bart Hellinck

Tijdens de zomer van 1959 reed de Kempische boerenzoon Karel Van Miert (1942-2009) samen met een vriend met de fiets naar Lourdes. Het jaar daarop deed de leerling van de broedersschool in Turnhout Rome aan. Hij had een aanbevelingsbrief van de pastoor op zak om bij priesters te kunnen overnachten, want thuis had hij het niet breed. Geen twintig jaar later was Karel Van Miert voorzitter van de Belgische Socialistische Partij, toen een rabiante verzuilde partij, die van kandidaten eiste dat ze vijf jaar lid waren van het 'rode' ziekenfonds.

Zeven jaar na de dood van Karel Van Miert verschijnt van de hand van historicus Bart Hellinck een politieke biografie. Bij leven was Van Miert, lange tijd een gezaghebbend Europees Commissaris, opmerkelijk discreet over zijn persoonlijke ontwikkeling. Het boek probeert inzicht te geven in het parcours van de man, telg van een katholieke boerenfamilie uit Oosthoven.

Niemand minder dan zijn generatiegenoot Herman Van Rompuy, gewezen CD&V-politicus, omschrijft in het voorwoord de carrière van Van Miert als een 'Vlaamse droom'. „Een Kempenzoon uit een bescheiden, kroostrijke familie die de top van politiek bereikte en mee de toekomst van het land bepaalde.”

Van Miert maakte zich al vroeg los van zijn katholieke wortels, tot verdriet van zijn moeder. Dat gebeurde al tijdens zijn schooltijd. Op veertienjarige leeftijd had hij zijn middelbare studies afgebroken om thuis mee te helpen. Drie jaar later pakte Van Miert ze weer op. Zonder breuk van rancune groeide hij weg van het geloof, niet vanuit een rationeel proces. Het boek onthult dat hij lange tijd contact bleef houden met de broeders van Liefde

en dat broeder Remedius hem een welgemeende felicitatiebrief schreef toen hij de top van de Belgische politiek bereikte.

Natuurlijk geeft deze biografie inzicht in de politieke geschiedenis van het laatste kwart van de vorige eeuw, maar toch blijft ze bovenal levensverhaal. Een heiligenleven is het niet, want er wordt ook ingegaan op Van Mierts engagement in de zakenwereld na zijn politieke loopbaan. Hij was bijvoorbeeld bestuurder en adviseur van bedrijven die in opspraak kwamen. Toch heeft Van Rompuy het in zijn voorwoord over „een leven in dienst van een grote zaak, de zaak van mensen”. (EDS)

Bart Hellinck, *Karel Van Miert. Strijder voor Europa. Een politieke biografie*, Manteau, Antwerpen, 2016, 486 blz., 29,99 euro, ISBN 978 90 2232 820 0.